U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **L. M.**, zast. Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem, se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 11. 2010, č. j. 61 Az 92/2008 - 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 3. 11. 2010, č. j. 61 Az 92/2008 - 29, zamítl žalobu žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 11. 2008, č. j. OAM-817/VL-07-08-2008, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Přezkoumávaným rozhodnutím žalovaný zamítl žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť dospěl k závěru, že žalobkyně v průběhu řízení neuváděla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by jí v zemi původu hrozilo pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, či nebezpečí vážné újmy podle § 14a téhož zákona.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, kterou posléze doplnila prostřednictvím svého zástupce.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovatelce byla soudní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelky, a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatelky.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy,

přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Stěžovatelka jako důvody přijatelnosti kasační stížnosti uvedla, že krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu a potvrdil postup žalovaného, který bez dalšího vyloučil soukromé osoby z množiny původců pronásledování či hrozby vážné újmy ve smyslu zákona o azylu, čímž podle názoru stěžovatelky došlo k hrubému porušení § 2 odst. 8 zákona o azylu a článku 6 směrnice Rady 2004/83/ES (dále jen „kvalifikační směrnice"), podle kterých soukromé osoby mohou být původce jak pronásledování, tak i nebezpečí vážné újmy ve významu zákona o azylu. Další pochybení krajského soudu spatřuje stěžovatelka v tom, že rozhodnutí žalovaného nebylo krajským soudem zrušeno, třebaže žalovaný rozhodl, aniž by si v řízení opatřil jedinou zprávu o schopnosti a ochotě ukrajinských státních orgánů zajistit ochranu před pronásledováním ze strany soukromých osob, jímž došlo k porušení článku 8 odst. 2 písm. b) Směrnice Rady 2005/85/ES (dále jen „procedurální směrnice") která členským státům Evropské unie ukládá povinnost rozhodnout o žádosti po přiměřeném posouzení, ke kterému si zajistí přesné a aktuální informace z různých zdrojů týkajících se situace v zemi původu žadatele o azyl. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného však žádné zprávy o zemi původu stěžovatelky citovány nejsou, ani na ně není odkazováno a pro tento vadný postup měl krajský soud rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost zrušit.

Stěžovatelka kasační stížnost podala z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Vyjádřila přesvědčení, že ze spisového materiálu jasně vyplývá, že v zemi původu byla vystavena násilí ze strany soukromé osoby. Článek 4 odst. 3 písm. c) kvalifikační směrnice ukládá správnímu orgánu povinnost při správním řízení zohlednit konkrétní postavení a osobní situaci žadatele o udělení mezinárodní ochrany, což však správní orgán neučinil, čímž porušil tento komunitární právní předpis a zároveň porušil i zásadu materiální pravdy vyjádřenou v § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a tím i zásadu legality. Krajský soud proto měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit.

Stěžovatelka dále upozornila na Příručku k postupům pro určování právního postavení uprchlíků a vybraná doporučení UNHCR a namítala, že žalovaný se v odůvodnění rozhodnutí nevypořádal se subjektivní složkou stěžovatelčiných obav z pronásledování, v čemž stěžovatelka spatřuje porušení § 2, 3 a § 68 odst. 3 správního řádu. Stěžovatelka považuje za splněnou podmínku existence odůvodněného strachu z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, jelikož oběti vydírání a hrozeb únosu jsou vůči útočníkům nezaměnitelné a jasně definované, čímž je splněna definice sociální skupiny ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. V této souvislosti stěžovatelka odkázala na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2009, č. j. 2 Azs 47/2009 – 63.

Žalovanému stěžovatelka rovněž vytýká, že nesprávně vyloučil soukromé osoby z množiny možných původců pronásledování a vážné újmy ve významu zákona o azylu, aniž by zkoumal možnost stěžovatelky, jakožto oběti pronásledování, se obrátit na státní orgány. Stěžovatelka má za to, že podle znění § 2 odst. 8 zákona o azylu či článku 6

kvalifikační směrnice mohou být původci pronásledování i soukromé osoby, pokud lze prokázat, že veřejná moc v daném státě není schopna či ochotna ochranu před pronásledováním zajistit. Poukázala v této souvislosti na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57. Stěžovatelka žalovanému rovněž vytýká, že nepodnikl žádné kroky ke zjištění možnosti a dostupnosti ochrany, kterou by mohla vyhledat v zemi původu a apriori pracoval s tezí, že tato ochrana je dostatečná, efektivní a přístupná, aniž by však tento svůj postup odůvodnil.

Další pochybení žalovaného spatřuje stěžovatelka v tom, že si neopatřil jedinou zprávu ze země původu, indikující do jaké míry jsou ukrajinské státní orgány schopny a ochotny jí zajistit ochranu před pronásledováním či hrozbou vážné újmy, čímž podle názoru stěžovatelky došlo k porušení zásady materiální pravdy a zásady vyšetřovací; vznikla tak vada řízení. Podle stěžovatelky měl žalovaný zjistit přesné informace o efektivitě a způsobu práce ukrajinských státních orgánů se zřetelem k jejich schopnosti poskytnout stěžovatelce ochranu. To však žalovaný neučinil, čímž porušil § 3 a § 50 správního řádu a článek 8 odst. 2 procedurální směrnice a nerespektoval ani konstantní judikaturu Nejvyššího správního sodu (stěžovatelka v této souvislosti odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57 a ze dne 21. 12. 2005 č. j. 6 Azs 235/2004 – 57).

V doplnění kasační stížnosti ze dne 19. 1. 2011 podané prostřednictvím svého zástupce stěžovatelka znovu poukázala na problémy související se soukromými osobami. Uvedla, že se v zemi původu dostala do finančních potíží, kdy za vyřízení víza po ní byla požadována částka, kterou nebyla schopna zaplatit a věřitelé k vymáhání pohledávky použili osob ze zločineckých struktur a z řad zkorumpované policie. Stěžovatelka tak byla ohrožena nejen na zdraví ale i na životě. Ochranu u státních orgánů před vydíráním nehledala, neboť věděla že i státní orgány jsou součástí zločineckých struktur a nemá tak šanci zajistit ochranu své osoby. Z tohoto důvodu ji nezbylo než vycestovat a požádat o azyl.

Stěžovatelka vyjádřila přesvědčení, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování a na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možné ve správním řízení o udělení mezinárodní ochrany spravedlivě rozhodnout. Podle jejího názoru je odůvodnění rozhodnutí žalovaného nedostatečné a neodpovídá ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu.

Stěžovatelka dále nesouhlasí se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Má za to, že krajský soud zcela přehlíží situaci stěžovatelky, která svůj návrat do domovské země nepovažuje vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie za bezpečný. Při vycestování zpět na Ukrajinu stěžovatelce hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Při zjištění státních orgánů, že požádala v České republice o azyl, bude podrobena persekuci, resp. administrativní šikaně ze strany policie a dalších státních orgánů. Žalovaný ani krajský soud si neověřili jaká situace je nyní na Ukrajině a zda jsou žalobkyní tvrzené hrozby reálné. Stěžovatelka má proto za to, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a navrhla, aby Nejvyšší

správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

V žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatelka uvedla, že o udělení azylu žádá, neboť se stala obětí podvodníků, kterým dluží 1 200 Euro a kteří ji vyhrožují.

Krajský soud shodně s žalovaným shledal, že stěžovatelkou uváděné důvody nelze podřadit pod některou z forem mezinárodní ochrany upravených v § 12 a § 14a zákona o azylu. Konstatoval, že v řízení nebylo prokázáno, že stěžovatelka Ukrajinu opustila z důvodu pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, nebo z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě. Skutečnost, že stěžovatelka má v zemi původu obavy z jednání člověka, který jí vyřídil vízum, není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, když politický systém v zemi původu stěžovatelky dává možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů. Stěžovatelka však této možnosti nevyužila a nevyvinula v tomto směru žádné úsilí, ačkoliv ji v zemi původu dle zjištěných skutečností nic nebránilo se na tyto orgány obrátit. Krajský soud poukázal rovněž na tvrzení stěžovatelky, že neměla potíže se státními orgány své vlasti.

Ani v případě doplňkové ochrany krajský soud neshledal, že by podmínky pro její udělení byly splněny, neboť v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebylo zjištěno, že by stěžovatelce v případě vrácení na Ukrajinu hrozilo nebezpečí vážné újmy. Krajský soud dále uvedl, že žalovaný v řízení o udělení mezinárodní ochrany postupoval v souladu s právními předpisy, správným způsobem, nedopustil se žádné nezákonnosti a jeho rozhodnutí má náležitosti rozhodnutí stanovené v § 68 správního řádu.

Námitky stěžovatelky uváděné v kasační stížnosti považuje i Nejvyšší správní soud za nedůvodné, a to jak s ohledem na obsah spisu a s ním spojená skutková zjištění, tak i s ohledem na obsah odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu i krajského soudu, kde se oba tyto orgány s relevantními skutečnostmi vypořádaly.

Ze shora uvedeného je patrné, že těžištěm problémů stěžovatelky v souzené věci byly zejména problémy se soukromými osobami, tzv. mafií. Nejvyšší správní soud přitom poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, dostupný na www.nssoud.cz podle něhož *„skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.“* K obavám žalobce z pronásledování ze strany soukromých osob se Nejvyšší správní soud kromě zmíněného judikátu vyjádřil také v rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, dostupném na www.nssoud.cz, podle něhož *„žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami („mafií“) v domovském státě, spočívající ve vydírání žadatelky a ve výhružkách žadatelce a její dceři pro žadatelčiny podnikatelské aktivity, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o*

azylu), ve znění zákona č. 2/2002 Sb., zřejmě bezdůvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatelka skutečně domáhala poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout. Na žadatele se v tomto případě nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění zákona č. 2/2002 Sb.". Dále lze odkázat například na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, v němž bylo řečeno, že: „*jednání soukromých osob, resp. vyhrožování ze strany soukromých osob, nelze samo o sobě považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu*".

K námitkám, že si žalovaný neobstaral potřebné informace o situaci v zemi původu stěžovatelky a nezohlednil konkrétní postavení a osobní situaci stěžovatelky, zdejší soud připomíná, že žadatel o mezinárodní ochranu musí v žádosti uvést skutečnosti, z nichž dovozuje, že se nachází v postavení, pro něž mu svědčí některý z důvodů pro její udělení (srov. např. rozsudek ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 – 63, www.nssoud.cz), a musí rovněž unést důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby (srov. např. rozsudek ze dne 29. 5. 2009, č. j. 4 Azs 83/2008 – 69, www.nssoud.cz). Žalovaný pak logicky při posouzení žádosti včetně případného zjišťování obecné situace v zemi původu žadatele vychází z jím uvedených skutečností a důvodů. V dané věci však stěžovatelka, jak již bylo výše uvedeno, odůvodnila svou žádost problémy se soukromými osobami, které navíc nesouvisely z žádným z důvodů pro udělení kterékoliv z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný proto nepochybil, když nezjišťoval podrobnosti o současné situaci na Ukrajině, neboť by takový postup byl nadbytečným.

Názor, že povinnost správního orgánu zjistit úplně a přesně skutečný stav věci je limitována tvrzeními žadatele o azyl, Nejvyšší správní soud dále vyjádřil např. ve svém rozsudku ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003 - 47, www.nssoud.cz, nebo v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, www.nssoud.cz.

Poukázat lze rovněž na rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, ve kterém Nejvyšší správní soud vyslovil, že „*správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g)* (nyní se jedná o § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu) *téhož zákona zamítne. Nedojde-li k zamítnutí žádosti ve lhůtě 30 dnů od zahájení správního řízení, vydá správní orgán negativní rozhodnutí dle § 12 citovaného zákona; to však neznamená, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 spr. ř. má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl..*"

Nejvyšší správní soud dále také již opakovaně judikoval, že: *Neuvádí-li žadatel o azyl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., jde o žádost zjevně nedůvodnou, kterou lze zamítnout podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu při dodržení lhůty uvedené v § 16 odst. 2 tohoto zákona*., viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 27/2003 - 48, či dále *Zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně*

nedůvodné [§ 16 zákona o azylu], znamená, že neprobíhá dokazování ke zjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu., např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2004, č. j. 4 Azs 35/2003 - 48, www.nssoud.cz.

K tvrzení stěžovatelky, že je v posuzované věci splněna definice sociální skupiny ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelka má patrně na mysli skupinu lidí, kteří nejsou členy zločineckých struktur a jako takové se mohou stát oběťmi pronásledování ze strany těchto struktur a jako takové se mohou stát obětmi pronásledování ze strany těchto struktur. Tuto skupinu lidí však za sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) označit nelze, což Nejvyšší správní soud již vyslovil v rozsudku ze dne 26. 8. 2004, sp. zn. 5 Azs 187/2004 (publ. pod č. 401/2004 Sb. NSS), v němž konstatoval, že *„Tzv. „nečleny zločineckých struktur“ nelze považovat za sociální skupinu (§ 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu).“* Nejvyšší správní soud v této souvislosti dále poukazuje na rozsudek ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. 2 Azs 40/2003, podle kterého: *„Sociální skupina ve smyslu zákona o azylu je společenský útvar, jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může ČR poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování, než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám.“* O žádnou z vyjmenovaných „příslušností”však u stěžovatelky nejde; stěžovatelka to ostatně ani netvrdí.

K poukazu stěžovatelky na konkrétní judikaturu zdejšího soudu Nejvyšší správní soud uvádí, že ze závěrů uvedených v jí označených rozsudcích nelze v posuzované věci vycházet, neboť se jedná o skutkově i právně odlišné případy týkající se žadatele o udělení mezinárodní ochrany z jiných zemí než z Ukrajiny. V případě rozsudku ze dne 28. 8. 2009, č. j. 2 Azs 47/2009 – 63, se jednalo o žadatele o udělení mezinárodní ochrany z Ugandy, který tvrdil, že bude v zemi původu státními orgány pronásledován z důvodu své homosexuální orientace. Ve věci sp. zn. 6 Azs 235 /2004, se jednalo o žadatele o udělení azylu z Běloruska, který se opakovaně účastnil demonstrací a následně byl zadržen policií.

K námitce stěžovatelky, že se žalovaný náležitě nezabýval dostupností ochrany ze strany státních orgánů, kterou by mohla vyhledat v zemi původu, Nejvyšší správní soud považuje za vhodné v prvé řadě uvést, že se stěžovatelka nikdy se svými problémy s vydíráním soukromými osobami na ukrajinské státní orgány neobrátila, takže nemůže platně tvrdit, že by toto jednání tolerovaly, či nebyly schopné jí zajistit účinnou ochranu.

Nejvyšší správní soud na tomto místě považuje za vhodné poukázat na závěry uvedené v rozsudku zdejšího soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, kde bylo konstatováno, že *„pravidlo stanovené kvalifikační směrnicí ohledně soukromých původců reálného nebezpečí vážné újmy má svůj předobraz již v rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva (jehož judikatura byla ostatně směrnici inspirací). Konkrétně lze odkázat např. na rozsudek velkého senátu ESLP ve věci HLR proti Francii, ze dne 29. 4. 1997, číslo stížnosti 24573/94, Reports 1997-III, odstavec 40: „Vzhledem k absolutní povaze zaručeného práva nevylučuje Soud, že článek 3 Úmluvy může dopadat i na případy, kdy nebezpečí pochází*

od osob, či skupin osob, které nejsou veřejnými činiteli. Musí však být prokázáno, že nebezpečí je skutečné (real risk) a orgány přijímajícího státu (myšleno přijímajícího vyhoštěnou osobu) nejsou schopny zamezit tomuto nebezpečí poskytnutím odpovídající ochrany." (K pojmu „reálné nebezpečí" srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2008, čj. 2 Azs 48/2007 - 71, www.nssoud.cz.)

Na výše uvedené navazuje otázka o dostatečnosti poskytnuté ochrany před vážnou újmou ze strany státu, kam má být žadatel navrácen. Zákon o azylu v § 2 odst. 7 stanoví, že za pronásledování „se považuje i jednání soukromých osob podle věty první, pokud lze prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním". Pro posouzení otázky, zda je či není stát schopen zajistit ochranu před pronásledováním, či vážnou újmou, stanoví směrnice určité výkladové vodítko ve svém článku 7 odst. 2. Podle tohoto ustanovení se má zpravidla za to, že ochrana je poskytována, „jestliže subjekty uvedené v odstavci 1 (stát; strany nebo organizace, které ovládají stát) učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup". Toto výkladové pravidlo nebylo do novelizovaného znění zákona o azylu zahrnuto, což ovšem neznamená, že by nemělo být v praxi aplikováno.

Souhrnně lze uzavřít, že jak pronásledování, tak i vážná újma může hrozit ze strany státu, resp. organizace, která ovládá stát, jakož i ze strany nestátních původců, tedy soukromých osob. V posléze uvedeném případě je pak třeba prokázat, že stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout před pronásledováním nebo vážnou újmou ochranu, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy"

Nejvyšší správní soud se již opakovaně zabýval i otázkou dostupnosti vnitrostátní ochrany v případě pronásledování ze strany soukromých subjektů. Z konstantní judikatury zdejšího soudu, zejména z rozsudků ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, jehož se stěžovatelka rovněž dovolávala, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaném pod č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, nebo ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, publikovaném pod č. 1806/2009 Sb. NSS, vyplývá, že se v případě pronásledování soukromými osobami musí postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Ve věci stěžovatelky se o tuto situaci nepochybně nejedná, neboť výše specifikované protiprávní jednání soukromé osoby, jehož se stěžovatelka obává, mělo údajně charakter vydírání a vyhrožování; všeobecně známou skutečností přitom je, že na Ukrajině existuje právní systém poskytující obětem kriminální činnosti či hrozeb právní prostředky, jimiž se lze vůči takovému jednání bránit u příslušných státních orgánů. Stěžovatelka se však ani nepokusila této možnosti využít a žalovaný proto nemohl posoudit, zda by adekvátní ochrana byla v zemi původu poskytnuta.

Pokud jde o důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, Nejvyšší správní soud předesílá, že podle jeho konstantní judikatury jakkoli nelze shledat

úplnou shodu mezi zněním bývalého § 91 a nynějšího § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, tak v těch částech, kde takovou shodu shledat lze, je možno i po účinnosti zákona č. 165/2006 Sb. aplikovat právní názory vyslovené Nejvyšším správním soudem ve vztahu k onomu dříve účinnému § 91 zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69, www.nssoud.cz).

V posuzované věci je zjevné, že potíže stěžovatelky představují problémy se soukromými osobami, což ovšem z hlediska českého práva není azylově relevantní důvod, ani důvod při přiznání překážek vycestování, resp. doplňkové ochrany. Překážku vycestování v případě potíží se soukromými osobami na Ukrajině řešil Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 - 60, www.nssoud.cz, nebo ve svém rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud tedy neshledává důvodnou ani námitku stěžovatelky k otázce doplňkové ochrany. Žalovaný správní orgán i krajský soud se touto otázkou udělení zabývaly a podle názoru Nejvyššího správního soudu také dostatečně vypořádaly, když posoudily a vyhodnotily, že stěžovatelka v průběhu řízení neuvedla žádné skutečnosti, které by opodstatňovaly udělení doplňkové ochrany. Žalovaný ani krajský soud nepochybili, když dospěli k závěru, že na straně stěžovatelky nejsou splněny podmínky ani pro udělení doplňkové ochrany. Nejvyšší správní soud v této souvislosti opětovně poukazuje na skutečnost, že stěžovatelka nevyužila pomoc příslušných orgánů v zemi původu a nelze tak dovozovat cílené odmítnutí její ochrany ze strany státní moci.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

Stěžovatelka rovněž požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. V situaci, kdy byla kasační stížnost odmítnuta, se Nejvyšší správní soud tímto návrhem již nezabýval, nehledě na to, že odkladný účinek nastává podáním kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany přímo ze zákona - § 32 odst. 5 zákona o azylu.

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2011

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu